

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри технологій в
ресторанному господарстві, готельно-
ресторанної справи та підприємництва
Протокол № 1 від 31.08.2022 р.
Завідувач кафедри

О.А. Ніколайчук

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ»

Ступінь: бакалавр

Кількість кредитів ECTS 5

Розробник: Горяйнова Ю.А.
доцент, к.т.н.

2022 – 2023 навчальний рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни денна/заочна форма навчання
Обов'язкова (для студентів освітньої програми "назва спеціальності") / вибіркова дисципліна	Обов'язкова дисципліна (ОПП «Ресторанні технології» спеціальність "Харчові технології")
Семестр (осінній / весняний)	весняний
Кількість кредитів	5
Загальна кількість годин	150
Кількість модулів	2
Лекції, годин	48/8
Практичні / семінарські, годин	32/6
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	70/136
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	5
самостійної роботи студента	4,4
Вид контролю	екзамен

2. Програма навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни полягає у формуванні у здобувачів вищої освіти сучасного наукового світогляду та системи спеціальних знань у сфері теоретичних основ харчових технологій, придбання знань теоретичних основ технології харчових продуктів, розвиток навиків самостійного аналізу процесів виробництва продуктів харчування.

Завдання дисципліни полягає в теоретичній і практичній підготовці здобувачів ВО у сфері теоретичних основ харчових технологій; **формуванні вмінь та навичок: використання** основних закономірностей харчових технологій, **ідентифікації** особливостей будови білків, ферментів, жирів, вуглеводів, вітамінів, мінеральних речовин, **аналізу** зміни хімічного складу, кольору й формування смако-ароматичного комплексу при тепловій обробці продуктів, **дослідження** фізико-хімічних, біохімічних та мікробіологічних показників харчових систем.

Предмет: зміни білків, жирів, вуглеводів, ферментів, вітамінів, мінеральних речовин в процесі технологічної обробки під впливом різних факторів (фізичних, хімічних, біохімічних тощо).

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Тема 1. Технологічні системи та процеси харчових виробництв. Основні закономірності харчових технологій.

Тема 2. Характеристика й зміни білків у технологічному процесі.

Тема 3. Жири, їхня характеристика й зміни в технологічному процесі

Тема 4. Вуглеводи в технологічному процесі виробництва продукції громадського харчування.

Тема 5. Зміни хімічного складу, кольору й формування смако-ароматичного комплексу при тепловій обробці продуктів.

Тема 6. Фізико-хімічні основи технології

Тема 7. Біохімічні та мікробіологічні основи технології

Опанування дисципліни дозволяє забезпечити:

1) формування:

– **загальних програмних компетентностей:**

здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми технічного і технологічного характеру, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у виробничих умовах підприємств харчової промисловості та ресторанного господарства та у процесі навчання, що передбачає застосування теоретичних основ та методів харчових та ресторанных технологій;
знання і розуміння предметної області та професійної діяльності;
здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
здатність виявляти ініціативу та підприємливість;
навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;
здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел;
здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;
здатність працювати в команді;
здатність працювати автономно;
навички здійснення безпечної діяльності;
прагнення до збереження навколишнього середовища;
здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для забезпечення здорового способу життя.

– **фахових програмних компетентностей:**

здатність організовувати та проводити контроль якості і безпечності сировини, напівфабрикатів та харчових продуктів із застосуванням сучасних методів;

здатність проводити дослідження в умовах спеціалізованих лабораторій для вирішення прикладних задач;

здатність формувати комунікаційну стратегію в галузі харчових технологій та ресторанного господарства, вести професійну дискусію.

2) досягнення програмних результатів навчання:

здатність проводити пошук та обробку науково-технічної інформації з різних джерел та застосовувати її для вирішення конкретних технічних і технологічних завдань;

здатність знати наукові основи технологічних процесів харчових виробництв та закономірності фізико-хімічних, біохімічних і мікробіологічних перетворень основних компонентів продовольчої сировини під час технологічного перероблення;

здатність знати і розуміти основні чинники впливу на перебіг процесів синтезу та метаболізму складових компонентів харчових продуктів і роль нутрієнтів у харчуванні людини;

здатність визначати відповідність показників якості сировини, напівфабрикатів і готової продукції нормативним вимогам за допомогою сучасних методів аналізу (або контролю);

здатність дотримуватися правил техніки безпеки та проводити технічні та організаційні заходи щодо організації безпечних умов праці під час виробничої діяльності;

здатність організовувати процес утилізації відходів та забезпечувати екологічну чистоту виробництва;

здатність мати базові навички проведення теоретичних та/або експериментальних наукових досліджень, що виконуються індивідуально та/або у складі наукової групи;

здатність підвищувати ефективність роботи шляхом поєднання самостійної та командної роботи;

здатність вміти доносити результати діяльності до професійної аудиторії та широкого загалу з метою донесення ідей, проблем, рішень і власного досвіду у сфері харчових технологій;

здатність здійснювати ділові комунікації у професійній сфері українською та іноземною мовами.

3) набуття результатів навчання (згідно Дублінських дескрипторів):

– знання:

основних понять та визначень, що використовуються у технології харчових виробництв;

сутності усіх фізико-хімічних та мікробіологічних процесів, що відбуваються при технологічній обробці сировини;

зміни технологічних властивостей сировини і основних харчових речовин при усіх засобах обробки;

основних закономірностей харчових технологій;

характеристики та зміни білків у технологічному процесі;

характеристики та зміни жирів у технологічному процесі;

характеристики та зміни вуглеводів у технологічному процесі;

характеристики та зміни вітамінів у технологічному процесі;
характеристики та зміни мінеральних речовин у технологічному процесі;
змін хімічного складу, кольору й формування смако-ароматичного комплексу при тепловій обробці продуктів;
фізико-хімічних основ технології;
біохімічних та мікробіологічних основ технології.

– **уміння/навички:**

уміння дати оцінку технологічним процесам виробництва харчових продуктів з точки зору змін, що відбуваються під дією різних факторів середовища та умов обробки;

уміння науково обґрунтувати вибір параметрів технологічних процесів харчових виробництв, що забезпечують високу ефективність виробництва та якість готової продукції;

уміння використовувати отримані знання у своїй майбутній практичній діяльності;

пояснювати перетворення складових речовин у виробництві продуктів харчування;

самостійно поповнювати, систематизувати і використовувати отримані знання;

проводити аналіз змін білків у технологічному процесі;

проводити аналіз змін жирів у технологічному процесі;

проводити аналіз змін вуглеводів у технологічному процесі;

проводити аналіз змін вітамінів у технологічному процесі;

проводити аналіз змін мінеральних речовин у технологічному процесі.

– **комунікація:**

доносити знання з питань теоретичних основ харчових технологій;

оцінювати зміни технологічних властивостей сировини і основних харчових речовин при усіх засобах обробки;

визначати та надавати характеристику процесам перетворення складових речовин у виробництві продуктів харчування;

обґрунтовувати та визначати необхідні параметри технологічних процесів;

збирати, інтерпретувати та застосувати дані, що отримані під час виконання лабораторних робіт з теоретичних основ харчових технологій;

спілкуватися з професійних питань, усно та письмово.

– **відповідальність і автономія:**

демонструвати відповідальність за результати прийняття рішень щодо вибору параметрів технологічних процесів;

дотримуватися правил техніки безпеки та протипожежної безпеки;

управління проектами щодо аналізу комплексу фізико-хімічних і колоїдних змін, що відбуваються при приготуванні деяких страв;

формувати судження, що враховують наукові аспекти теоретичних основ харчових технологій;
 організувати та керувати професійним розвитком групи студентів при виконанні лабораторних робіт.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				
	усього	у тому числі			
		лекц.	пр./сем.	лаб.	СРС
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Моделювання технологічних процесів. Білки, жири, вуглеводи в технологіях харчових виробництв					
Тема 1. Технологічні системи та процеси харчових виробництв. Основні закономірності харчових технологій.	16	4	2		10
Тема 2. Характеристика й зміни білків у технологічному процесі	26	10	6		10
Тема 3. Жири, їх характеристика й зміни в технологічному процесі	26	10	6		10
Тема 4. Вуглеводи в технологічному процесі виробництва продукції громадського харчування	26	10	6		10
Разом за змістовим модулем 1	94	34	20		40
Змістовий модуль 2. Фізико-хімічні, біохімічні та мікробіологічні основи харчових технологій					
Тема 5. Зміни хімічного складу, кольору й формування смако-ароматичного комплексу при тепловій обробці продуктів	20	6	4		10
Тема 6. Фізико-хімічні основи технології	18	4	4		10
Тема 7. Біохімічні та мікробіологічні основи технології	18	4	4		10
Разом за змістовим модулем 2	56	14	12		30
Усього годин	150	48	32		70

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема семінарського заняття	Кількість годин
1	Предмет та задачі модулю. Технологічні системи та процеси харчових виробництв. Основні закономірності харчових технологій. Систематизація складових частин продуктів харчування.	2
2	Загальна характеристика білків. Білки в технологіях харчових виробництв	2
3	ЛР 1. Вплив технологічної обробки на функціонально-технологічні властивості білків харчових продуктів. ЛР 2. Визначення ступеня денатурації білків.	2

4	ЛР 3. Вивчення впливу термообробки на функціонально-технологічні властивості білків м'язової тканини.	2
5	Жири, їх характеристика та зміни в технологічному процесі	2
6	Жири, їх характеристика та зміни в технологічному процесі	2
7	ЛР 4. Зміни рослинної олії під час смаження виробів у фритюрі	2
8	ЛР 5. Клейстеризація картопляного крохмалю.	2
9	ЛР 6. Зміни властивостей вуглеводів при технологічній обробці	2
10	ПМК 1. Білки, жири та вуглеводи в технологічному процесі виробництва продуктів харчування	2
11	Зміни кольору та формування смако-ароматичного комплексу при тепловій обробці продуктів.	2
12	Зміна вмісту води, сухих речовин, вітамінів в процесі технологічної обробки харчових продуктів	2
13	ЛР 7. Мікроскопія сирих та варених продуктів рослинного походження.	2
14	ЛР 8. Визначення властивостей природних барвників. Фізико-хімічні основи технології. Структуроутворення в дисперсних системах.	2
15	ЛР 9. Ферменти в харчових технологіях. Бродільні мікроорганізми та бродіння.	2
16	Захист групового проєкту «Аналіз комплексу фізико-хімічних і колоїдних змін, що відбуваються при приготуванні деяких страв»	2
Всього		32

5. Розподіл балів, які отримують студенти

- вид контролю: екзамен

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у випадку проведення екзамену: впродовж семестру (50 балів) та при проведенні підсумкового контролю - екзамену (50 балів).

Оцінювання студентів протягом семестру (очна форма навчання)

№ теми практичного заняття	Аудиторна робота			Позааудиторна робота	Сума балів
	Термінологічний диктант	Захист лабораторних робіт	ПМК/ захист групового проєкту	Завдання для самостійного виконання	
Змістовий модуль 1.					
Тема 1				3	3
Тема 2				3	3
Тема 3		2			2
Тема 4	2	1			3
Тема 5				3	3
Тема 6				3	3
Тема 7	2	1			3
Тема 8	2	1		3	6

Тема 9	2	1		3	6
Тема 10			7		7
Разом за змістовим модулем 1	8	6	7	18	39
Змістовий модуль 2.					
Тема 11	1				1
Тема 12		1			1
Тема 13		1			1
Тема 14		0,5			0,5
Тема 15		0,5			0,5
Тема 16			7 (захист групового проєкту)		7
Разом за змістовим модулем 2	1	3	7		11
Усього годин	9	9	14	18	50

**Оцінювання студентів протягом семестру
(заочна форма навчання)**

Поточне тестування та самостійна робота			Підсумковий тест (екзамен)	Сума в балах
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Індивідуальне завдання	50	100
20	20	10		

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами екзамену та за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	
60-69	E	3, «задовільно»
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	